

א. בהמה המקשה, המתקשה לילד, (4) ועמדו א-פס לשוחטה, (5)

וקודם השחיטה הוציא העובר את ידו מחוץ לגוף הבהמה, והחזירו (6) אל תוך גוף אמו קודם שנשחטה, ואחר כך נשחטה אמו, הרי אפילו אם נמצא העובר במעי אמו כשהוא חי, הוא מותר (7) באכילה, אף ללא שחיטה שלו עצמו, כי הוא ניתר לאכילה בשחיטה שנשחטה אמו [וכמו שדורשת הגמרא לקמן].

אולם היד עצמה שיצאה, אסורה באכילה, אף אם חזרה למעי האם, והיתה בתוכה בשעת שחיטה. (8) [ולהלן בגמרא יבואר שאבר שיצא וחזר, נאסר כדין האיסור של טרפה].

טומאה. ועוד דנים בדרך זו בעניין אשה שמת ולדה בתוך מעיה, האם הוא מטמא, והיאך.

ד. אימתי מותר "בן פקועה" בלא שחיטה, ואימתי הוא טעון שחיטה, ואימתי אין השחיטה מועילה להתירו, והוא אסור עולמית. [וכן שליא שנמצאה בבהמה שחווטה, מה דינה, לאכילה ולטומאה].

ה. טרפות "צומת הגידין", ומקומות ברגל הבהמה שאם אירע בהם שבר היא נעשית טריפה. וכן דינו של אבר שנשברה בו עצם, במקום שאין הבהמה נטרפת בו, האם שחיטת הבהמה מטהרת את אותו האבר ומתירתו באכילה, או לאו. (3)

7. מבואר בגמרא, שהיתר האכילה האמור כאן לא נאמר על האבר, כי הוא אסור באכילה, וכן לא על העובר עצמו, שהרי אין סיבה לאסור את העובר באכילה מחמת יציאת האבר, אלא היתר האכילה הנאמר כאן הוא לגבי "מקום החתך", שהוא הגבול בין חלק האבר שיצא מחוץ לבהמה [ויש לחותכון] לבין החלק הנשאר בפנים ולא נאסר, ועל מקום החתך המצומצם הזה, נאמר כאן שמותר באכילה [ויבואר בגמרא בהרחבה].

8. הכסף משנה [מאכלות אסורות ה ט] ביאר, שהנידון במשנתנו הוא רק כאשר לא נולד העובר קודם שחיטת אמו. אולם אם נולד העובר קודם השחיטה של האם, וצריך שחיטה לעצמו, מתירה השחיטה שלו אף את האבר שיצא תחילה ממעי אמו. וכן משמע מדברי הרשב"א תורת הבית ש"ה.

בקול רמ"ז למשנתנו, הוכיח כן מדברי רש"י והר"ן, המבארים שהחזרת האבר אל תוך

3. לכאורה, מקומן של הלכות אלו הוא בפרק הקודם, ב"אלו טרפות", אלא שהן הובאו כאן משום סופה של המשנה, הדנה בענין עצם שנשברה, האם השחיטה מטהרת את האבר בדומה לדינו של עובר הניתר באכילה משום שחיטת אמו. פירוש המשניות להרמב"ם שם, משנה ו.

4. דין זה אינו דוקא בבהמה המקשה לילד, אלא, כאשר מוציא העובר את ידו בתחילה [ולא את ראשו], הרי דרך אמו להתקשות בלידה. תפארת ישראל.

5. כך פירש רש"י. והוסיף התפארת ישראל, כיון שבררך זו אינה יכולה לילד, רגילין לשוחטה קודם הלידה.

6. כך היא הגירסא במשנה, בגמרא וברש"י שלפנינו. אולם התפארת יעקב הוכיח שיש לגרוס "והחזירה". לפי שרוב ידות שבתורה, לשון נקבה הם.